

Trận Tân Cảnh 23-4-1972: Kẽm Gai Bọc Thây Anh Hùng

Mũ đỏ Bùi Đức Lạc

Đại Tá Lê Đức Đạt Tư Lệnh Sư Đoàn 22 Bộ Binh

Thực tình tôi không muốn viết bài này vì nó cho tôi một kỷ niệm nhiều đau thương nhất trong cuộc đời binh nghiệp vốn dĩ đã kém may mắn của tôi, hơn nữa tôi không muốn gọi lại những chuyện (sự thật đau lòng) nhưng một vị đàn anh đã yêu cầu nên tôi đành vâng lời, tôi cố gắng chỉ viết những gì thật cần thiết, còn những gì không cần thiết tôi xin được né tránh, một điều xin thưa rằng đây là sự thực những gì tôi thấy, những gì tôi nghe; nhớ tới hình dáng người dân địa phương, lưng mang gùi nặng tay vẫy chào như trao trách nhiệm bảo vệ thôn rẫy, mà lòng nào đành quên sao? Nhớ tới những vị đàn anh, những người bạn, những người em lạc lõng tại SĐ22BB mà lòng nao nao bất ổn, đây là một cuộc hành hạ không phải là một trận đánh, tôi không hiểu sao sau

khi SĐ22BB bị bỏ rơi tàn bạo mà tôi còn đủ tinh thần tiếp tục chiến đấu, tôi vẫn ngạc nhiên tại sao chúng ta vẫn hiên ngang ôm lấy quê hương cho đến năm 1975.

Nguyễn Đình Bảo mới ra đi hun hút, tôi lặng người trước cơn gió tây Hạ Lào, dáo dáp lao đao như muốn ngã theo gió, cách nay 5 năm tức năm 1967 tôi đã tiễn một người bạn đồng cư trong trại Học sinh di cư Phú Thọ ra đi tại đây Nguyễn Thu, toàn những mắt mát rơi rụng không bao giờ cầm lại được, năm 1959 tôi cùng Đại Úy Lai văn Chu Trung Đoàn Trưởng Trung Đoàn 7 Bộ Binh SĐ3DC chơi Võ Cầu rất thân thiết, hai năm sau ông đổi lên Tân Cảnh rồi hai năm sau nữa tôi thấy tên ông trên cổng trại Trung Đoàn 42 Bộ Binh tức doanh trại Bộ Tư Lệnh Hành Quân của SĐ22BB bây giờ.

Tôi được đọc hai cuốn sách của hai tác giả rất nổi danh và bài viết của vị trưởng Phòng 2 Quân Đoàn II tuy chỉ nói phớt qua về SĐ22BB nhưng điểm chính đều sai lạc. Cuốn thứ nhất tôi được đọc khoảng năm 1988 trong sách nói (khi bị tấn công thì Trung Đoàn 42 thuộc SĐ22BB và Bộ Tư lệnh của Sư Đoàn này đầu hàng). Cuốn thứ hai khoảng năm 1994 nói (sau khi bị địch quân vây hãm Đại Tá Lê Đức Đạt Tư Lệnh SĐ22BB được trực thăng bốc ra ngoài), bài viết của vị Trưởng Phòng 2 Quân Đoàn tôi được đọc năm 1996 (SĐ22BB thua là do rút Nhảy Dù đi nơi khác). Tôi thật sự không hiểu tài liệu tham khảo ở đâu vậy. Thứ nhất: SĐ22BB không hề đầu hàng mà bị thất thủ. Thứ hai: Đại Tá Tư Lệnh SĐ22BB tử trận ngay tại chỗ. Thứ Ba: tôi chính là người cho lệnh bắn yểm trợ sau cùng, và có lẽ là người sau cùng tiếp chuyện trên máy với vị Tư Lệnh khả kính này trước không đầy 3 phút khi ông vĩnh viễn ra đi.

Rải rác khắp các vùng chiến thuật biết bao nhiêu chiến sĩ Vô Danh đã anh dũng chiến đấu và hiên ngang gục ngã họ chẳng bao giờ được nhắc nhở và nếu may mắn được nhắc tới thì cũng chứa chất hàm hồ sai lạc như các chiến sĩ SĐ22BB. Gặp lại những người bạn cũ trên chiến trường này than phiền về những bất công của dư luận, nhất là một người anh nên tôi xin kể lại trận đánh có một không hai này.

Ngày 14-4-1972 tôi tháp tùng Đại Tá Lữ Đoàn Trưởng LĐ2ND bay trên căn cứ Charlie, chúng tôi không sao ngăn được những giọt lệ tự nhiên lăn trên gò má. Căn cứ Charlie không còn nữa mà chỉ còn là một vùng đất đỏ, trông như một khu đất mới được cày lên để chuẩn bị canh tác không một công sự nào còn tồn tại, tất cả mọi sinh vật trong vùng này đều bị hủy diệt và chắc chắn không còn nguyên vẹn hình hài, tôi sẽ nhắc lên khi gọi tên Bảo, thân xác anh đích thực đã trở thành tro bụi, cùng với các chiến sĩ anh hùng TĐ11ND và một Trung Đoàn của SĐ320 Công

Sản Bắc Việt, những tằm thảm B52 đã trải lên Charlie để Charlie không còn tồn tại trên thế gian này. Tuy vậy phòng không của địch trên sườn Yankee và khoảng giữa Delta và Charlie và dưới sườn phía đông nam của Charlie cũng giăng lưới đầy trời, tôi trình bày với ĐT/LĐT những vùng thông thủy không có phòng không chắc chắn các đơn vị chúng đang ẩn náu tại đó nếu không phòng không của chúng đã rút đi rồi, ta nên xử dụng Pháo Binh, ĐT/LĐT đồng ý ngay và những loạt đạn TOT phủ xuống như một tấm thảm B52, quả nhiên vì không hầm hố cho nên địch quân chạy tán loạn, và đương nhiên không khi nào các Pháo Thủ Mũ Đỏ lại để chúng an lành như vậy, sau một giờ bay vừa tránh đạn phòng không vừa điều chỉnh Pháo Binh. Phi công xin đi đổ xăng chúng tôi đáp xuống Tân Cảnh. Trực thăng bay đi phi trường Phượng Hoàng đổ xăng; chúng tôi vừa đến cửa Trung Tâm Hành Quân (TTHQ) của BTL/SĐ22BB thì hoả tiễn của địch dàn chào ngay, một vị sĩ quan nói đùa (chúng nó chào mừng Nhảy Dù đó). Tại TTHQ Đại Tá Lê Đức Đạt TL/SĐ22BB đề nghị cùng ĐT/LĐT/LĐ2ND là cho TĐ9ND do Trung Tá Trần hữu Phú làm TĐT vào giữ căn cứ Tân Cảnh, nhưng ĐT/LĐT/LĐ2ND không đồng ý với những lý do sau đây: Thứ nhất: trong căn cứ quá đông người. Thứ hai: việc bảo vệ BTL/SĐ22BB phải do đơn vị cơ hữu chịu trách nhiệm. Thứ ba: các đơn vị Nhảy Dù lưu động có hiệu quả hơn là nằm một chỗ. Tôi nhìn thấy nỗi lo lắng hiện trên khuôn mặt hiện đang khắc khổ của vị TL/SĐ22BB. Sau đó ĐT/LĐT/LĐ2ND đề nghị nên cho TĐ9ND đang trong vùng của LĐ2ND vào chiếm những cao địa hướng đông đông bắc của Tân Cảnh còn BCH/TĐ nên cho đóng tại phi trường Phượng Hoàng vì dãy núi này sẽ chế ngự mọi hoạt động không vận cho Tân Cảnh và phi trường Phượng Hoàng, ĐT/TL/SĐ22BB mừng rỡ và đồng ý ngay, ông đề nghị Nhảy Dù nên xin tăng cường quân, nhưng ông đâu có biết hiện nay Sư Đoàn Nhảy Dù không còn một đơn vị nào tại hậu cứ.

Ngày 15-4-1972 toàn bộ TĐ9ND vào vùng hành quân mới, hai Đại Đội do Thiếu Tá Võ thanh Đồng TĐP chỉ huy, dùng trực thăng chiếm các cao địa nhưng ngày khởi đầu hai trực thăng bị bắn rơi vì LZ (bãi đáp) được dọn quá sơ sài. Ngoài tầm của các Pháo Đội TĐ1PB/ND, hơn nữa TĐ9ND được tăng phái cho SĐ22BB nên tôi không có trách nhiệm đổ quân cũng như dọn bãi đáp, ngược lại lúc này tôi phải yểm trợ trực tiếp cho một Liên Đoàn BĐQ mới được tăng phái dưới quyền chỉ huy của LĐ2ND. Hai đại đội còn lại của TĐ9ND tung vào lục soát khu vực hướng bắc và tây bắc của căn cứ Tân Cảnh tức hướng tây của phi trường Phượng Hoàng còn lại BCH/TĐ9ND đồn trú ngay tại phi trường Phượng Hoàng. Như vậy ngoài vòng đai căn cứ Tân Cảnh từ hướng Tây bắc sang đến hướng đông đông bắc là do TĐ9ND trách nhiệm, còn các hướng khác là do các đơn vị cơ hữu của SĐ22BB trách nhiệm.

Ngày 18-4-1972 khoảng 2330g địch quân pháo và đánh thăm dò căn cứ, từ chùa Tân Cảnh địch quân dùng hoả tiễn điều khiển bắn các chiến xa phòng thủ trong căn cứ, nhưng không một chiến xa nào bị hạ. Ngày 19-4-72 chúng tôi lại đáp xuống Tân Cảnh thì các sợi dây màu xanh, đỏ, vàng điều khiển hoả tiễn còn vương vãi trên hàng rào phòng thủ, vị trí đặt hoả tiễn ngay tại chùa Tân Cảnh tức phía tây nam căn cứ cách không tới 1Km, nên ngoài tầm chính xác của hỏa tiễn đó là lý do không trúng chiến xa của ta, nhưng nó đã làm cho quân ta xuống tinh thần không ít. Tôi vòng phía nam căn cứ thấy đang huấn luyện chống chiến xa địch nhưng từ HLV trở xuống không ai thấy chiến xa địch bao giờ, và lúc này dàn phòng không của địch đã đến gần căn cứ chúng tôi là người phát hiện đầu tiên, khi địch quân khai hỏa nếu chúng tôi bay cao một chút, hay bay sát lộ thì đã bị hạ rồi, nhưng vì bay sát ngọn cây và xa đường lộ nên thoát nạn. Vị trí phòng không ngay sát căn cứ trong vùng trách nhiệm của SĐ22BB gần trên đường đi Võ Định nơi đóng quân của LĐ2ND. Lúc này bất cứ ai cũng cảm thấy địch quân sắp sửa dứt điểm Tân Cảnh, nhưng cấp trên cũng vẫn chưa cho không quân chiến lược can thiệp, còn không quân chiến thuật cũng rất hạn chế, khi đánh căn cứ số 6 hay căn cứ số 5, chúng tôi xin không quân chiến thuật còn dễ dàng và dồi dào hơn bây giờ. Lúc đó ta chỉ là cấp đại đội bị vây hãm, còn bây giờ sự an nguy cho cả một Bộ Tư Lệnh Sư Đoàn và một Trung Đoàn cộng. Vậy mà cấp trên vẫn thờ ơ. Sức người có hạn hỏi làm sao chống đỡ được đây? Nhất là hiện nay trục lộ tiếp tế cũng đã bắt đầu bị chặn đứng, trong khi những đoàn xe tiếp tế của địch quân di chuyển cả ban ngày, còn ban đêm xe địch quân di chuyển, đèn sáng như trong thành phố vậy. Hỏi làm sao tinh thần của anh em SĐ22BB còn vững được. Các dấu hiệu rõ ràng sự xuất hiện của SĐ320, SĐ304, SĐ986, các trung đoàn phòng không, các trung đoàn chiến xa. Thời điểm này nếu chúng ta khôn ngoan một chút thì phải cho BTL/SĐ22BB rút về cố thủ tại Kontum. Tân Cảnh nếu cần chỉ nên để lại một trung đoàn là nhiều, chứ không nên để một BTL/SĐ làm tiền đồn cho Quân Đoàn, lúc đó quân số mà BTL/SĐ22BB chỉ huy chỉ vỏn vẹn có Trung Đoàn 42 Bộ Binh còn Lữ Đoàn Nhảy Dù thì Bộ Tổng Tham Mưu có thể rút đi bất cứ lúc nào, ai cũng rõ là địch sẽ dùng một Sư Đoàn cộng với chiến xa để dứt điểm Tân Cảnh, trong khi SĐ22BB chỉ có một Tiểu Đoàn trừ trong căn cứ để bảo vệ BTL. Không có chiến lược hay chiến thuật nào lại sử dụng BTL/SĐ làm tiền đồn bao giờ, một sự bất nhẫn tàn bạo đã phí mạng hàng trăm quân nhân và làm thành làn sóng bất mãn. Quân số không quan trọng bằng tinh thần, tôi thấy anh em trong căn cứ tinh thần xuống từ khi không được yểm trợ không quân đúng mức nhất là những mục tiêu rõ ràng, chẳng hạn như đoàn xe địch di chuyển ban ngày không bị một lực lượng nào ngăn cản, hay những vị trí phòng không, vị trí pháo binh của địch. Việc Tân Cảnh còn hay mất chỉ còn chờ thời gian

khi nào địch quân khởi sự tấn công mà thôi thật sự là như vậy. Tôi đang ghi chép những vùng địch tập trung, ĐT/TL/SĐ22BB gọi tôi ra chỗ vắng dạn dò (tôi quen Co Chuan tuong Đạt khi ông còn là Tỉnh Trưởng Bà Rịa không lần nào xuống Trung Tâm Huấn Luyện Vạn Kiếp thao dượt mà ông lại quên đón chúng tôi vào tư dinh để hàn huyên, tôi thường gọi ông bằng anh, chỉ gọi bằng cấp bậc những khi có mặt người khác) .

- Anh cảm thấy nguy đến nơi rồi, bọn Tây (Cố Vấn Mỹ) mấy hôm nay nó có thái độ rất lạ lùng, chú mày nhớ rằng có chuyện gì phải vào tần số chỉ huy để yểm trợ cho anh.
- Anh nên vào tần số của em để làm việc hơn tốt nhất anh nói bên Pháo Binh biệt phái một toán Sĩ Quan Liên Lạc bên cạnh anh, họ sẽ có đủ đặc lệnh Truyền tin để liên lạc với em.
- Ừ như vậy tiện đó, nhớ rằng anh rất cần em khi có biến động.
- Anh cẩn thận em thấy không được yểm trợ đúng mức anh em trong căn cứ có vẻ mất tinh thần. Ông gật đầu tỏ dấu không còn làm gì hơn được.

Ông bắt tay tôi thật chặt trước khi chia tay, mắt ông đờ đẫn vì nhiều đêm mất ngủ, chúng tôi trở về căn cứ Võ Định nhìn cách phòng thủ và tinh thần của anh em Mũ Đỏ tôi an tâm, dặn dò Trung Tâm Phối Hợp Hoả Lực nếu SĐ22BB bị đánh phải gọi tôi dậy ngay, dầu gì tôi cũng chỉ còn Pháo Đội trên Yankee là có thể bắn cho Tân Cảnh, được đạn dượt trên đó còn. Hai Pháo Đội 105 ở Võ Định và Non Nước thì mút tầm, có thể xử dụng 155 ở Non Nước. Tôi dặn dò các Pháo Đội liên hệ, cũng là lúc mà tôi điều khiển tác xạ vào vùng tập trung quân chung quanh Tân Cảnh, hai Pháo Đội mặc dù mút tầm tôi vẫn cho bắn vào những nơi không qua đầu hay thẳng trục đồng hồ chỉ 0300G vậy mà ĐT Đạt vẫn còn trên máy, trận Hạ Lào cũng không làm tôi bối rối như trận này.

Ngày 20-4-72 các đơn vị hoạt động chung quanh căn cứ Tân Cảnh ghi nhận địch quân di chuyển đông và tiến dần về Tân Cảnh, hướng tây bắc (ĐAKTO) có tiếng đoàn chiến xa di chuyển. Khi bay lên vùng này chúng tôi cố gắng tìm dấu vết chiến xa nhưng địch quân không để lộ dấu vết. Như vậy chiến xa địch nếu có cũng ít mà thôi. Đồng thời ĐĐ2TS/ND cũng làm thịt những toán TSV/PB cũng như những toán tiền thám của địch chung quanh căn cứ của LĐ2ND (Võ Định).

Ngày 21-4-72 các ĐĐ của TĐ9ND bắt đầu chạm địch cánh quân trên núi đụn rất nặng, một ĐĐ Trưởng tử thương, TĐP bị thương nặng không sao có thể tản thương được, hai ĐĐND hoạt động hướng tây bắc Tân Cảnh bắt sống được một tù binh trong toán Tiền Sát Viên Pháo Binh. Tù binh khai thuộc SĐ968 và mới từ Bắc vào bổ xung cho đơn vị này, theo

kinh nghiệm khi nào TSV/PB tới gần tức là để điều chỉnh Pháo Binh và không bao giờ chúng đi một toán, mất toán này còn toán khác, khi Pháo địch đã hoạt động trúng ta, là thời điểm tấn công cũng bắt đầu, pháo bắt đầu mãnh liệt từ 1800G và lúc 2300G chúng tấn công thăm dò căn cứ, lần này chúng tấn công quy mô hơn, hỏa lực vũ bão hơn, vậy mà không quân chiến thuật chỉ yểm trợ có một phi tuần mà thôi, một tiền đồn với cấp Đại Đội nếu bị đánh cũng không đến nổi yểm trợ rời rạc như vậy, từ hôm đó một vị sĩ quan Pháo Binh bên cạnh TL/SĐ22BB bắt đầu liên lạc với TĐ1PB/ND tôi được biết là Đ/U Hưng, Hưng làm việc rất giỏi và rất cần trọng.

Ngày 22-4-72 ban Cố Vấn trốn khỏi Tân Cảnh bằng trực thăng không thông báo cho BTL/SĐ22BB biết, tuy nhiên mọi người đều biết trước vì đang đêm 2400G ban Cố Vấn đánh dấu bãi đáp, trong lúc địch đang pháo mạnh, ban ngày lúc địch pháo cũng như tấn công mạnh đã thấy họ dọn bãi đáp cho trực thăng ngay sát phòng Cố Vấn, một vài sĩ quan có đề nghị với ĐT/TL không cho Cố Vấn đi, nhưng ông cười và đáp ngắn gọn (cho họ đi) nhờ vậy toán Cố Vấn ra đi an toàn, từ lúc đó địch quân đánh mạnh, cường độ Pháo cũng gia tăng. Hướng tấn công chính là ngay cổng chính tức là hướng từ phố Tân Cảnh, có tiếng xe tăng từ hướng Dakto chạy về, và xe tăng địch khởi sự bắn đại bác không giật và đại liên vào căn cứ, anh em trong căn cứ cố gắng mở hàng rào từ phía nhà của Cố Vấn để băng sang Phi Trường Phụng Hoàng, hy vọng bắt tay với TĐ9ND, toán Công Binh do đích thân vị Tiểu Đoàn Trưởng Công Binh chỉ huy phá hàng rào cũng đành bó tay vì hàng rào được làm bằng thùng xăng 200 lít nhồi đất và gài mìn dày đặc cộng với kẽm gai, các cột kẽm gai được đúc bằng xi măng rất kiên cố, về sau phải xin Không Quân oanh tạc mở đường, nhưng phòng không của địch quá mạnh, máy bay không sao xuống thấp được.

Ngày 23-4-1972 tức là ngày chủ nhật, Pleiku hay Sài Gòn giờ này có thể trời đang đẹp 1000G không Quân mới giúp mở được hàng rào có thể rút sang phi trường, tuy vậy muốn băng qua được cũng vẫn còn rất khó khăn, lúc này TĐ9ND cũng bị tấn công mạnh, bốn đại đội tác chiến đều ở ngoài nên BCH/TĐ không có khả năng tiếp cứu, 1300G thiết giáp hạng nhẹ của địch không một chiếc nào bị thương vào tới cột cờ, nhưng địch không có từng thiết cho nên thiết giáp nằm tại đó, quân ta vẫn cứ chạy qua mặt thiết giáp ra phía hàng rào đã phá.

Hưng liên lạc cho tôi cho biết anh và Đại Tá TL/SĐ22BB ra tới hàng rào, lúc đó ĐT/TL giật lấy máy.

- 11 (chỉ danh của tôi) đây 01 (chỉ danh của ĐT/TL/SĐ22BB).

Nguy rồi 11 anh bắn ngay vào sân cờ thiết giáp nó vào sân cờ rồi.

- 01 đây 11 tôi thi hành ngay.
- 11 đây 01 anh tiếp tục cho bắn như vậy may ra tôi có thể gặp Cửa Long (TĐ9ND) được, khoảng 2 phút sau tôi nhận được Hưng gọi.
- 11 đây Hồng Hà gọi 01 theo ông Bắc Bình rồi.
Tôi hiểu Hưng muốn nói gì nhưng tôi cũng cứ hỏi lại.
- Hồng Hà đây 11 anh nói gì lập lại.
- 11 đây Hồng Hà tôi nói 01 theo ông Bảo rồi.
- Hồng Hà đây 11, anh cố gắng mang 01 sang Cửa Long được không.
- Không được vì xe tăng nó bắn nên kềm gai quấn chặt lấy ông ấy rồi, tôi cố gỡ ra nhưng không ai có kềm cắt kềm gai cả. Giọng Hưng yếu hẳn đi tôi nghe rõ tiếng nổ chát chúa và tôi hoàn toàn mất liên lạc từ lúc 1410G ngày 23-4-72. Cho tới giờ phút này cuối tháng 4-97 tức 25 năm sau tức 1/4 thế kỷ, thương nhớ ngày Tân Cảnh thất thủ, chỗ Cổ Chuẩn Tướng Đạt (truy thăng 24-4-1972) và Hưng nằm xuống tại đâu, chỗ nào tôi vẫn còn nhớ, cỏ cây dù có che lấp hình hài các anh nhưng tôi không sao quên được chỗ nằm của các anh những anh hùng của SĐ22BB, tôi biết các anh nằm xuống mà không sao nhắm mắt được./.

Trung tá Bùi Đức Lạc

Chuẩn Tướng LÊ ĐỨC ĐẠT (1928-1972)
Anh Dũng Tuần Tiết Ngày 23/4/1972
Tại Bộ Tư Lệnh Sư Đoàn 22 BB
Tân Cảnh - Kon Tum
www.vietnamvanhien.net

www.vietnamvanhien.net